

Workshop kennisdag Brede Regeling
Combinatiefunctie, 7 december 2023

Inclusief werken voor het terugdringen van gezondheidsverschillen

PHAROS
STIMULERINGSPROGRAMMA OGS
LOKALE AANPAK GEZONDHEIDSCHEMERS

PLATFORM31
Lokaal aanpak gezondheidsverschillen

GEZOND IN ...
STIMULERINGSPROGRAMMA OGS
LOKALE AANPAK GEZONDHEIDSCHEMERS

1

Programma workshop SEGV

- 15:00 – 15.15 Inleiding: wat zijn gezondheidsverschillen en hoe ontstaan deze
- 15.15 – 15.25 Casusbesprekingen in groepjes
- 15.30 – 15.40 Plenaire terugkoppeling en reflectie
- 15.40 – 16.05 Samenwerken met ervaringsdeskundigen/sleutelpersonen en inclusief werken aan de hand van toetsingsmodel Toegang
- 16.05 - 16.15 Plenaire discussie; wat neem je mee?

2

Even voorstellen

- Pharos: landelijk expertisecentrum gezondheidsverschillen
- Jarenlange ervaring met ondersteuning gemeenten bij lokale aanpak verkleinen gezondheidsverschillen (voor de 155 GIDS gemeenten) en coalitievorming Kansrijke Start
- Andere programma's: Gezond Opgroeien, Bereiken en betrekken, Gezondheid & Migranten, EHealth4all, Preventie en Zorg, Vitale Ouderen
- Onderzoek, advies, praktische ondersteuning, publicaties, trainingen, instrumenten en materialen

PLATFORM31
aanpak van bestaande problemen

PHAROS
LANDELIJK EXPERTISECENTRUM GEZONDHEIDSVERSCHILLEN

GEZOND IN ...
LANDELIJK EXPERTISECENTRUM
 LOCALE ANNA GEZONDHEIDSVERSCHILLEN

3

Wat zijn sociaaleconomische gezondheidsverschillen?

LEVENSV ERWACHTING

Mensen met een **laag inkomen**
 en **lage opleiding** leven

15 jaar

minder lang
 in goede gezondheid

Lage opleiding

mannen met
 een lage opleiding
 leven ±

5,8 jaar
 korter

vrouwen met een lage
 opleiding
 leven ±

4,3 jaar

Laag inkomen

mannen met
 een laag inkomen
 leven ±

8,2 jaar
 korter

vrouwen met een laag
 inkomen
 leven ±

6,7 jaar

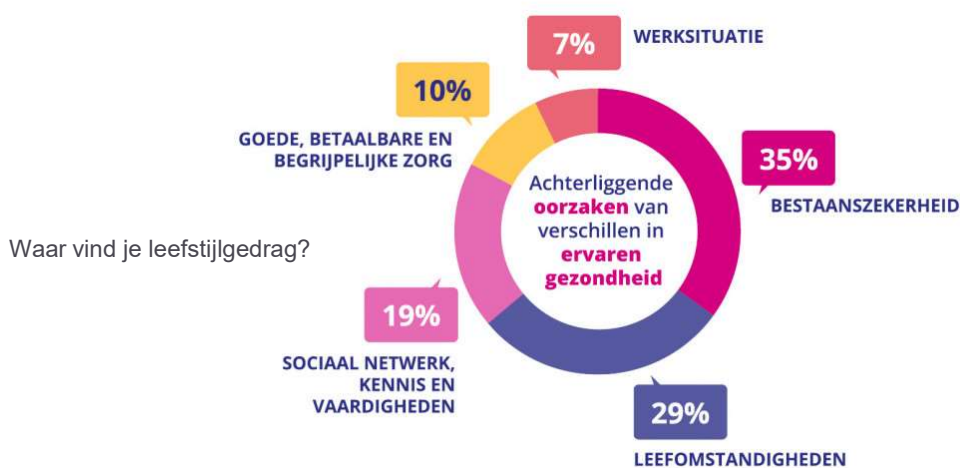
PLATFORM31
aanpak van bestaande problemen

PHAROS
LANDELIJK EXPERTISECENTRUM GEZONDHEIDSVERSCHILLEN

GEZOND IN ...
LANDELIJK EXPERTISECENTRUM
 LOCALE ANNA GEZONDHEIDSVERSCHILLEN

4

Oorzaken van gezondheidsverschillen

PLATFORM31

PHAROS

GEZOND IN ...
Lokaal samen gezondheidsbevorderen

5

Bij nieuwkomers ook nog andere oorzaken

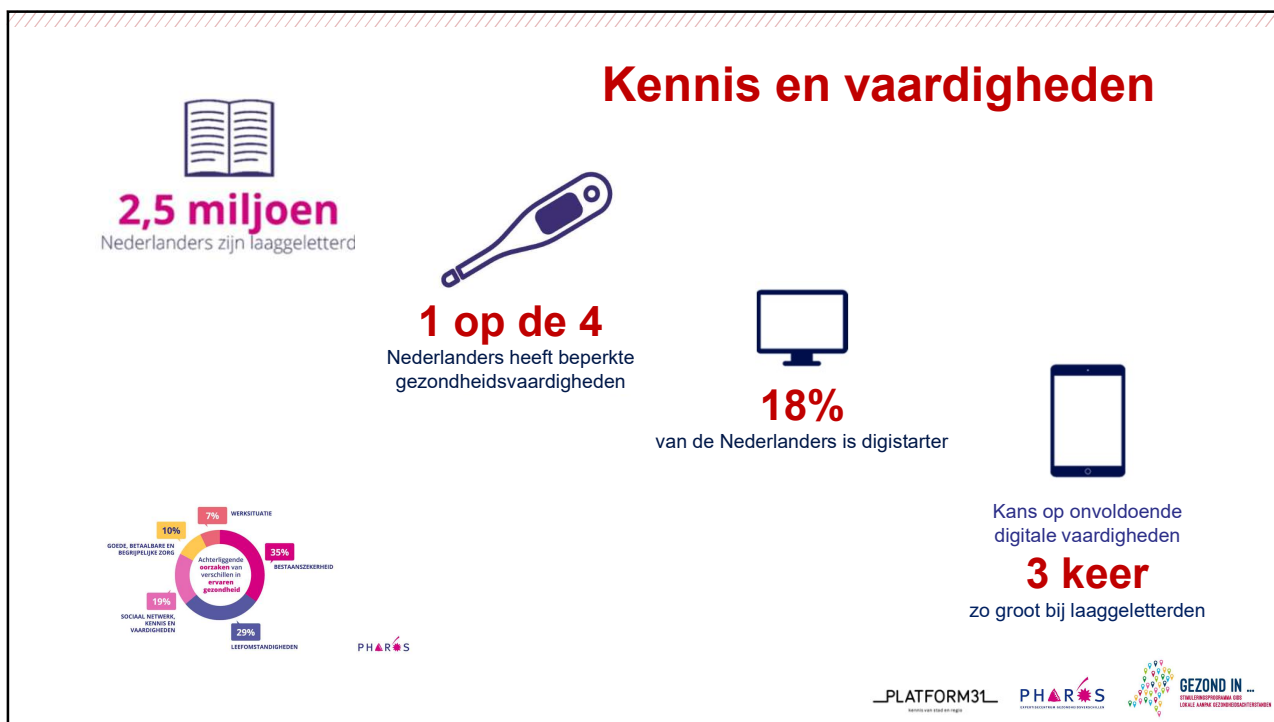
- Impact van (gedwongen) migratie
- Taal
- Onbekendheid met NL systeem
- Cultuurverschillen (spanningen rondom opvoeding, ervaren uitsluiting, identiteitsvraagstukken)
- Zorgen over situatie in land van herkomst
- Vaak meerdere van genoemde factoren

PLATFORM31

PHAROS

GEZOND IN ...
Lokaal samen gezondheidsbevorderen

6

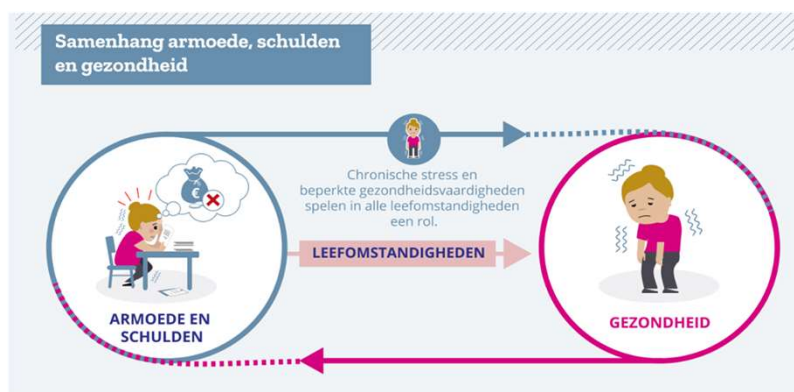

7

8

Samenhang armoede en gezondheid

Ruim 50% van de mensen met schulden kampt met **chronische stress** (zonder schulden is dat 10%)

29% beperkte gezondheidsvaardigheden

18% moeite met lezen en schrijven

_PLATFORM3L

PHAROS

GEZOND IN ...
LOKALE ARBEIDSGEZONDHEIDSDIENSTEN

9

Gevolgen van chronische stress

PHAROS

Fysiek

- Hart- en vaatziekten
- Diabetes
- Obesitas
- Vroegtijdige veroudering (DNA verandert)
- Verminderde vruchtbaarheid
- Afweersysteem vermindert

Cognitief

- Concentratie problemen
- Minder goed geheugen
- Impulsief gedrag
- Moeite met plannen en organiseren
- Moeite met emoties reguleren

Mentaal

- VERSLAVING**
- DEPRESSIE**
- ANGST**
- ALZHEIMER**

10

Als je aan het overleven bent, staat je hoofd nergens anders naar..

Piramide van Maslow

_PLATFORM31L

PHAROS

GEZOND IN ...
Lokaal aanpak gezondheidsproblemen

11

Succesvolle aanpak: 9 strategische principes

1. Zet in op een brede, domeinoverstijgende aanpak
2. Differentieer waar nodig
3. Benut kansen in verschillende levensfasen
4. Werk samen met de mensen om wie het gaat
5. Werk persoonsgericht
6. Versterk geloof in eigen kunnen en zelfredzaamheid
7. Stuur op al doende leren en experimenteren
8. Investeer in goede monitoring en evaluatie
9. Werk aan borging van kennis en effectieve aanpakken in praktijk, beleid, uitvoering en opleidingen

Link volledig publicatie & de samenvatting

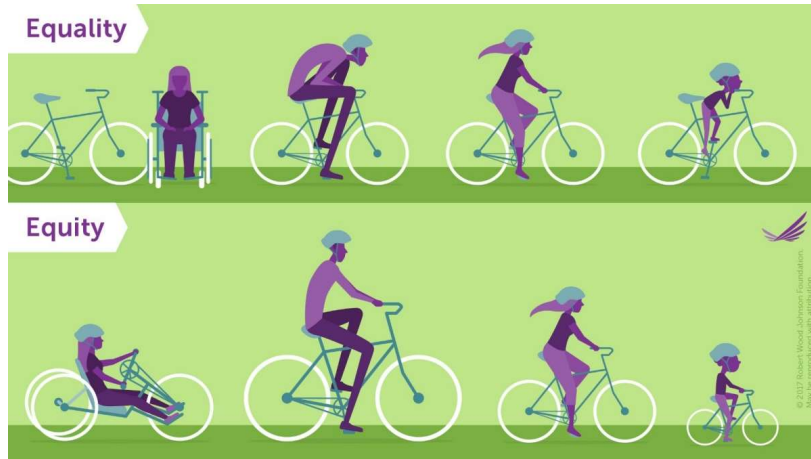
_PLATFORM31L

PHAROS

GEZOND IN ...
Lokaal aanpak gezondheidsproblemen

12

Verschil met verschil verkleinen: equity versus equality

13

Casusbespreking

AOW GERECHTIGDE MET ONVOLLEDIG PENSIËN

Truus

Afwachtheid, Oudste gezondheid, Lief

"Jan regelde altijd de financiën. Ik snap er niet veel van."

Leeftijd	71 jaar
Beroep	Geïmagineerd
Inkomen	AOW + zeer klein pensioen
Thuisituatie	Widwe met 5 kinderen, woont in een sociale huurwoning

- Lichaamsfuncties
- Mentaal welbevinden
- Zingeving
- Kwaliteit van leven
- Mee doen
- Dagelijks functioneren

NIEUWKOMER

Halima

Dapper, Zorgzaam, Coöperatief

"Nederland is een mooi land, ik voel me hier veilig. Maar ik mis mijn man en zoon zo erg..."

Leeftijd	40 jaar
Beroep	Werkloos
Inkomen	Bijstandsuitkering, zorgtoeslag, huurtoeslag, kinderbijdrag, kindgebonden budget
Thuisituatie	1 thuiswonende dochter (2 jaar), zoon (17 jaar) en haar man wonen in 5yrlk, toegevoerd aan huurwoning

- Lichaamsfuncties
- Mentaal welbevinden
- Zingeving
- Kwaliteit van leven
- Mee doen
- Dagelijks functioneren

JONGERE TOT 21 JAAR

Jini

Onafhankelijk, Brutaal, Ongeïnteresseerd

"Bemoel je niet met mij, ik red me wel..."

Leeftijd	19 jaar
Beroep	Geen
Inkomen	Zwartwerk
Thuisituatie	Thuiswonend, op zoek naar een eigen woning

- Lichaamsfuncties
- Mentaal welbevinden
- Zingeving
- Kwaliteit van leven
- Mee doen
- Dagelijks functioneren

14

Opdracht in groepen van 3 (10 minuten)

Bespreek per groepje de situatie van één of twee personen. Beantwoord de volgende vragen per persoon:

- 1) Wat zijn belemmeringen als het gaat om hun gezondheid?
- 2) Wat zou prioriteit zijn om zich beter te voelen?
- 3) Welke ondersteuningsbehoefte heeft iemand?
- 4) Hoe denkt hij/zij over meer bewegen in deze fase?

Casusbespreking

Vragen voor de plenaire discussie

- Wat betekent het bewustzijn van gezondheidsverschillen voor jouw werk als buurtsportcoach?
- Wat betekent het centraal stellen van de leefwereld van inwoners voor je ambities als buurtsportcoach?

Samenwerken met sleutelpersonen / ervaringsdeskundigen (Sali)

Doel: mensen wegwijs maken, gezondheidsproblemen, geldproblemen etc. signaleren en hen op juiste manier ondersteunen.

Doelgroep: mensen die meer op afstand staan oa. vanuit kort geschoold zijn, beperkte gezondheidsvaardigheden, migratieachtergrond etc.

Waarde:

- Gezondheidsproblemen eerder signaleren
- Culturele verschillen en taalbarrières overbrugd; er is meer vertrouwen en minder miscommunicatie
- Toename van het vertrouwen in hulpverleners

PLATFORM31

PHAROS

GEZOND IN ...
LOKALE ANNEKERINGSGROEPEN

17

Samenwerken met sleutelpersonen / ervaringsdeskundigen (Sali)

Methode en randvoorwaarden

- Erkenning en gelijkwaardigheid
- Werkgeverschap
- Ondersteuning sleutelpersonen/ervaringsdeskundigen (doorlopende evaluatie en intervisie)
- Sleutelpersonen/ervaringsdeskundigen zijn een bron van kennis
- Leefwereldgericht kunnen (blijven) werken
- Zichtbaarheid sleutelpersonen

PLATFORM31

PHAROS

GEZOND IN ...
LOKALE ANNEKERINGSGROEPEN

18

19

Toegang tot zorg en welzijn

- Uit angst voor kosten zorg mijden/andere keuzes
- Te laat zorg inschakelen
- Adviezen niet opvolgen / behandelingen niet afmaken
- Groter risico op ernstige medicatiefouten
- Vermijdbare complicaties
- Minder eigen regie en samen beslissen
- Onnodig leed en stress

20

Model 4 x Toegang tot zorg en preventie

PLATFORM31

PHAROS

GEZOND IN ...
Lokaal aanpak gezondheidsproblemen

21

Toegang gaat over:

- **Hulpzoekgedrag:** verwachtingen, behoeften en vaardigheden van mensen om zorg en ondersteuning te zoeken en te vinden.
- **Bereiken:** de mogelijkheden van mensen om zorg en ondersteuning te bereiken (de fysieke locatie).
- **Betalen:** het vermogen en de mogelijkheden van mensen om zorg en ondersteuning te betalen.
- **Deelnemen:** het vermogen en de behoefte van mensen om te deel te nemen aan zorg en ondersteuning.

Zorg en ondersteuning gaat over: je organisatie én over je aanpak/werkwijze

PLATFORM31

PHAROS

GEZOND IN ...
Lokaal aanpak gezondheidsproblemen

22

Opdracht voor je eigen organisatie/werkwijze/aanpak

Beantwoord onderstaande vragen in groepen van 3 (10 minuten)

1. **Passendheid:** sluit het = (*jouw werkwijze/aanpak*) aan bij de omstandigheden (piramide Maslov), behoeften, sociale en culturele voorkeuren en mogelijkheden van mensen?
2. **Begrijpelijkheid:** Is het begrijpelijk voor iedereen? Is bekend welke vormen bestaan en op welke manieren die gevonden kunnen worden?
3. **Beschikbaarheid;** is het fysiek dichtbij/makkelijk te bereiken? Op geschikte tijden etc.?
4. **Betaalbaarheid:** Is het betaalbaar voor mensen en zijn er geen onverwachte kostenposten?
5. Spelen er nog **belemmeringen vanuit de systeemwereld** die nog niet benoemd zijn?

23

Voorbeelden van concrete adviezen op Toegang

Passendheid

- Kies voor een preventieve aanpak met extra persoonlijke begeleiding
- Geef mensen meerdere malen per jaar de mogelijkheid zich aan te melden
- Combineer met andere ondersteuning (schuldhulpverlening, budgetmaatjes, welzijn- en cultuurcoaches, wijkteams)

Betaalbaarheid

- Combineer inkoopafspraken verzekeraar en 'inkoop'/uitvoering gemeente, bv op preventie
- Vermijd onverwachte kosten na een verwijzing (anders haken mensen weer af)
- Zorg dat aanpakken echt gratis is en dat er geen voorschot of aanbetaling nodig is

Begrijpelijkheid

- Test je materialen samen met de doelgroep (denk aan website, brieven, folders, digitale hulpmiddelen etc.)
- Schrijf alle informatie op A2 niveau ([klik voor meer info](#))
- Ga na of de digitale hulpmiddelen voor iedereen toegankelijk zijn (bijv App's of online aanvragen)

Beschikbaarheid

- Maak je aanpak vindbaar en beschikbaar in de juiste wijken en buurten (met meeste gezondheidsachterstand)
- Eenvoudige aanmeldprocedures en check met de doelgroep of het begrijpelijk is
- Is er voldoende persoonlijk contact mogelijk? Denk ook aan telefonische bereikbaarheid en tijden wanneer bereikbaar

24

Patient-centred access to health care: conceptualising access at the interface of health systems and populations
(Levesque, 2013 en 2022)

Aanbod:
beschikbaarheid,
betaalbaarheid,
passendheid >>>>>

**Wat betekent dit
voor preventie**

Populatie:
vaardigheden en
sociale context >>>>

